

היו שופכים על עצמם מים שאובים נקיים, או שהיו טובלין במים שאובים נקיים. והתחילו העם ליטעות ולומר שהמים השאובים הנקיים הם המטהרים. וחששו חכמים שיפסיקו לטבול במקוה כשירה.

ולכן גזרו, שאפילו טהור שנפלו עליו מים שאובין הוא נטמא.

אולם על טבילה במים שאובים, גזרו רק על טמא שטבל במקוה, שאם הוא יחזור ויטבול לאחר מכן במים שאובין, הוא יחזור ויטמא, מדרבנן.⁽⁸⁾

ובעי רב ירמיה, אם אחר טבילתו במקוה

במקואות, להשלים את שיעור המקוה, אך אין זה חיבור מים בכל מקום, ולדברי הכל.⁽⁷⁾

הענין השלישי – צירוף מים שאובים לפסול אדם טהור.

אמר רבי ירמיה: הרי אמרו: טמא שטבל מטומאתו, ואחר כך הוא בא ראשו ורובו במים שאובין. וכן טהור שנפלו על ראשו ועל רובו שלושה לוגין מים שאובין – טמא.

וטעמו של דבר, משום שבזמנם הם היו טובלים במקוואות סרוחים, ואחר הטבילה

שאינם כשרים אל המים הכשרים, אבל במקרה האחרון, שאין כאן בכלל מקוה, ואנו צריכים לחבר את המקואות כדי ליצור מהן מקוה, לא די בחיבור מקואות אלא יש צורך ב"עירוב מקואות", ולכן יש צורך בחיבור של כשופרת הנוד, המלאה מים, ביניהם, בעוד שלגבי חיבור מקואות די בחיבור מים בכקליפת השום. [ועיין בחזון איש בגלינות].

והניחה בתחילה הגמרא, שגם בשתי מקואות חסרות, שצריכות עירוב ביניהן, נחשבים מים שהם טופח על מנת להטפח לעשות עירוב ביניהן. ודוחה הגמרא, שאין מים בשיעור כזה עושים עירוב מקואות, וכאן לא די בחיבור אלא צריך עירוב. אלא, הוא דין מיוחד של רבי יהודה במקואות, שאם נשאר מים בשיעור טופח על מנת להטפח, אומרים "גוד אחית", ומחשיבים את המים שעל האדם כאילו הם בתוך המקוה.

8. והטעם שעל נפילה גזרו שגם טהור גמור יטמא, משום שדרכם היתה לטבול במקוה ולשפוך על עצמם מים, ולכך בשפיכה החמירו. ולכן אמר רבי ירמיה "הבא ראשו ורובו", וזה

7. רש"י מבאר את הסוגיא מתחילתה באופן שהיו שתי מקואות חסרות, והחיבור ביניהן נועד לצרף את המים ביניהם, ולדבריו צריך עיון מה היא דחיית הגמרא שהמדובר בצירוף מקואות, בשעה שגם בתחילה ידענו שהמדובר בצירוף מקואות חסרות.

ומבאר הגר"ש רוזובסקי לפי דברי הגר"ח [בספרו על הרמב"ם טומאת אוכלים ז ה] שמצינו שני אופנים של צירוף המים, האחד "עירוב מקואות", והשני "חיבור מקואות".

ויש חילוק ביניהם, היות ולגבי ארבעה ענינים שונים יש משמעות לצירוף המים.

האחד, לגבי טהרת מים טמאים, שבחיבור המים הטמאים למקוה, נטהרים המים.

השני, לגבי מים שאובים, הפסולים לטבילה, שבחיבורם למקוה [הנקרא "זריעה" או "השקה"], הם נעשים כשרים לטבילה.

השלישי, חיבור מים שאין בהם שיעור מקוה למקוה מים שיש בה שיעור של ארבעים סאה.

והרביעי, חיבור שתי מקואות חסרות, להחשיבם יחד כמקוה שיש בה ארבעים סאה.

בשלשת המקרים הראשונים די בחיבור המים